

Διδαχί

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ
Δελφών & Μιαούλη | Τ.2310 828 989 | www.inmetamorfoseos.gr

ΕΤΟΣ 2^ο | 12 ΙΟΥΝΙΟΥ 2022 | Αρ. Φύλλου 76

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ “ΖΩΟΓΟΝΟ ΝΕΡΟ” ΚΑΙ “ΦΡΩΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ”

Σχόλιο στο Ευαγγελικό Ανάγνωσμα: Ιωα 7:37-52· 8:12

Η γιορτή της Πεντηκοστής ήταν η δεύτερη από τις τρεις μεγάλες ετήσιες ιεραποδημητικές πανηγύρεις του Ισραήλ, που γιορταζόταν την 6η μέρα του τρίτου μήνα (Σιβάν = Μάιος/Ιούνιος), πενήντα μέρες μετά το Πάσχα. Ονομαζόταν επίσης γιορτή των **“Εβδομάδων”**, επειδή γιορταζόταν επτά εβδομάδες μετά την πρώτη μέρα των Αζύμων, καθώς και γιορτή του **“Θερισμού των Πρωτογεννημάτων”**, επειδή κλείνει την περίοδο της συγκομιδής των δημητριακών. Ο μήνας Σιβάν είναι ο τρίτος μήνας του ιουδαϊκού ημερολογίου και, καθώς σύμφωνα με τη μαρτυρία του βιβλίου της Εξόδου οι Ισραηλίτες φεύγοντας από την Αίγυπτο έφτασαν στους πρόποδες του όρους Σινά τον τρίτο μήνα, η αρχικά αγροτική γιορτή, συνδέθηκε αργότερα με τα γεγονότα του Σινά και την ανάμνηση της παράδοσης του νόμου από το Θεό στους Ισραηλίτες.

Σύμφωνα με την αφήγηση του βιβλίου των **Πράξεις τῶν Ἀποστόλων** (2:1-13), κατά την πρώτη μετά την ανάσταση του Χριστού Πεντηκοστή πραγματοποιήθηκε η επιφοίτηση του Αγίου Πνεύματος με τη μορφή πύρι-

νων γλωσσών στους Αποστόλους, γεγονός που σηματοδοτεί τη “γενέθλια” ημέρα της Εκκλησίας.

Αν για τους Ιουδαίους η γιορτή της Πεντηκοστής θεωρείτο ημέρα έκφρασης ευχαριστίας προς τον Θεό για τη συγκομιδή των δημητριακών, για την Εκκλησία η γιορτή αυτή έγινε ημέρα ευχαριστίας για τη συγκομιδή των πνευματικών καρπών του θανάτου και της ανάστασης του Χριστού. Παρ’ όλα αυτά, το ευαγγελικό ανάγνωσμα της ημέρας φαίνεται σε πρώτη ανάγνωση να μη σχετίζεται με τα γεγονότα της γιορτής, καθώς αποτελεί ένα απόσπασμα από μια ομιλία του Ιησού στα Ιεροσόλυμα που έγινε στο πλαίσιο μιας άλλης ιουδαϊκής γιορτής, της γιορτής της Σκηνοπηγίας. Το τελετουργικό της γιορτής αυτής προέβλεπε, μεταξύ άλλων, ραντισμό του θυσιαστηρίου με νερό από τη δεξαμενή του Σιλωάμ και την αφή τεσσάρων χρυσών κανδηλιών στην Αυλή των Γυναικών του ναού της Ιερουσαλήμ. Αυτά τα δύο στοιχεία του τελετουργικού δίνουν την αφορμή στον Χριστό να απευθυνθεί στο συγκεντρωμένο κατά την τελευταία μέρα της γιορτής πλήθος και, προεκτείνοντας τον συμβολισμό αυτών των απαραίτητων για τη ζωή στοιχείων, του νερού και το φως, να μιλήσει για την πνευματική δίψα και τον φωτισμό του πνεύματος.

Σύμφωνα με το κείμενο ο Χριστός αρχίζει το κήρυγμά του με τη διακήρυξη **“Όποιος διψάει, να ῥθει σ’ εμένα και να πει. Μέσα από ἑκείνον που πιστεύει σ’ εμένα, καθώς λέει η Γραφή, ποτάμια ζωογόνο νερό θα τρέξουν”** (7:37-38). Η διακήρυξη είναι αρκετά δυσνόητη σε πρώτη προσέγγιση, η αναφορά όμως του Ιησού στη *Γραφή* και σε ροή άφθονου ύδατος, οδηγούν αναμφίβολα συνειρμικά τη σκέψη των ακροατών του στο θαύμα της Μεριβά, όταν ο Μωυσής κατ’ εντολήν του Θεού έκανε να ξεπηδήσει άφθονο νερό από έναν βράχο και να ξεδιψάσει η ταλαιπωρημένη από τις περιπλανήσεις στην έρημο του Σινά κοινότητα των Ισραηλιτών (Αρι 20:2-11). Παραπέμποντας στη *Γραφή* ο Χριστός δεν υπενθυμίζει στους ακροατές του κάποιο συγκεκριμένο χωρίο, αλλά μια εικόνα που είχε χαραχθεί βαθιά στη μνήμη του λαού ως ένα γεγονός ανάλογης σημασίας με εκείνο της εξόδου από την Αίγυπτο, της πορείας μέσα από την έρημο και της διατροφής με το μάννα (Δευ 8:11-16), και που τελικά το έκανε τραγούδι για τη δοξολογία του Θεού του **“τοῦ στρέψαντος τὴν πέτραν εἰς λίμνας ὑδάτων**

καί τήν ἀκρότομον εἰς πηγάς ὑδάτων” (Ψαλ 113:8). Ὅπως ἀπό το εσωτερικό του σκληροῦ βράχου ἀνάβλυσε νερό που ἀναζωογόνησε τους διψασμένους Ἰσραηλίτες, ἔτσι και ἀπό τον εσωτερικό κόσμο του ἀνθρώπου (ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ) που θα πιστέψει στον Χριστό θα ἀναβλύσουν ποτάμια νερού που θα ἀρδεύσουν ολόκληρη τὴν οἰκουμένη χαρίζοντας ἀληθινὴ ζωὴ.

Ἡ εἰκόνα αὐτὴ δικαιολογεῖ τὴν ἐπιλογή τῆς συγκεκριμένης περικοπῆς ὡς ἀναγνώσματος για τὴν Κυριακὴ τῆς Πεντηκοστῆς, καθὼς ὅπως ἐξηγεῖ ο εὐαγγελιστὴς στον ἀμέσως ἐπόμενο στίχο: **“Αὐτὸ το εἶπε ο Ἰησοῦς ἐννοῶντας το Πνεῦμα που θα ἐπαιρναν ὅσοι πίστευαν σ’ αὐτόν. Γιατί, τότε ἀκόμα δὲν εἶχαν το Ἅγιο Πνεῦμα, ἀφοῦ ο Ἰησοῦς δὲν εἶχε ἀκόμα δοξαστεῖ”** (7:39). Με τὴ φράση “ο Ἰησοῦς δὲν εἶχε ἀκόμα δοξαστεῖ” ο εὐαγγελιστὴς ἐννοεῖ ὅτι ο Ἰησοῦς δὲν εἶχε ἀκόμη ολοκληρώσει τὸ ἔργο του, που συνίσταται στη φανέρωση τῆς δόξας του Θεοῦ στη γῆ, και κορυφώνεται με τὴ σταύρωσή του, καθὼς αὐτὴ ἀποκαλύπτει τὴν ἀγάπη του Υἱοῦ πρὸς τον Πατέρα, ἀλλὰ και τὴν ἀγάπη του Πατέρα πρὸς τον κόσμο (Πρβλ Ἰωα 14:31· 3:16).

Ὅσα ἀκολουθοῦν στη συνέχεια τῆς περικοπῆς αἰτιολογοῦν τὴν ἀνάγκη ἀποστολῆς του Ἁγίου Πνεύματος, καθὼς χωρὶς τον φωτισμὸ του Πνεύματος οἱ ἀνθρώποι ἀδυνατοῦν να κατανοήσουν ποῖος πραγματικὰ εἶναι ο Χριστός. Αὐτὸ ἀποδεικνύουν οἱ ἀντιδράσεις των ἀκροατῶν του κηρύγματος του Ἰησοῦ. Κάποιοι τον ἀναγνωρίζουν ὡς προφήτη, ἄλλοι βλέπουν στο πρόσωπό του τον ἀναμενόμενο Μεσσία, ἐνῶ ἄλλοι ἀμφισβητοῦν τὴν ἀποψη αὐτὴ, διατυπώνοντας τὴν ἐνστάση ὅτι ο Χριστός δὲν μπορεῖ, σύμφωνα με τὴς **Γραφές**, να προέρχεται ἀπὸ τὴ Γαλιλαία. Κάποιοι, μάλιστα, σκέφτηκαν να τον συλλάβουν, ἀλλὰ τελικὰ δὲν τόλμησαν να προχωρήσουν (7:40-44).

Ἀνάλογη σύγχυση επικρατεῖ και στους κύκλους τῆς πνευματικῆς ηγεσίας των Ἰουδαίων. Ἀρχιερεῖς και Φαρισαῖοι, που εἶχαν ὀργανώσει τὴ σύλληψη του Ἰησοῦ, ὅταν οἱ ἀπεσταλμένοι φρουροί, ἐντυπωσιασμένοι ἀπὸ τὸ κήρυγμά του, ἐπέστρεψαν ἀπραγοί, τους χλεύασαν με τὸ ἐπιχείρημα πὼς μόνον ο θεολογικὰ ἀμόρφωτος ὄχλος παρασύρεται ἀπὸ τέτοια κηρύγματα (7:45-49). Ἀλλὰ με τὴν ἴδια εἰρωνικὴ διάθεση ἀντιμετωπίζεται και ἡ παρέμβαση του Νικόδημου, του Φαρισαίου που στην ἐπιθυμία του να γνωρίσει καλύτερα τον Ἰησοῦ τον εἶχε ἐπισκεφτεῖ μια νύχτα κρυφὰ και ἀνοίξε μια

μεγάλη συζήτηση μαζί του (Ιωα 3:1-21). Ο Νικόδημος προβάλλει την ένσταση ότι ο Νόμος απαγορεύει την καταδίκη κάποιου χωρίς να προηγηθεί ανάκριση, οι συνάδελφοί του όμως του προσάπτουν άγνοια των σχετικών με τον Μεσσία προφητειών (7:50-52). Έτσι, η σύσκεψη που είχε συγκληθεί για να δικάσει τον Ιησού κατέληξε σε αδιέξοδο και, όπως χαρακτηριστικά σημειώνει ο ευαγγελιστής, **“έφυγαν καθένas για το σπίτι του”** (7:53).

Τώρα ο Ιησούς είναι και πάλι ελεύθερος να συνεχίσει το κήρυγμά του, που και πάλι αρχίζει με μια διακήρυξη: **“Εγώ είμαι το φως του κόσμου· όποιος με ακολουθεί δεν θα πλανιέται στο σκοτάδι, αλλά θα έχει το φως που οδηγεί στη ζωή”** (8:12). Τώρα που, καθώς τελειώνει η γιορτή, τα φώτα της αυλής του Ναού σβήνουν, ο Χριστός διαβεβαιώνει τους ακροατές του ότι όσοι τον ακολουθούν δεν πρόκειται να βαδίσουν πλέον στο σκοτάδι αλλά θα ζουν μέσα στο φως. Ο Χριστός είναι φως γιατί με το απολυτρωτικό του έργο αποκατέστησε την επικοινωνία των ανθρώπων με τον Θεό η οποία είχε διακοπεί με την επικράτηση του σκότους στον κόσμο. Η αλήθεια αυτή διακηρύσσεται ήδη από τους πρώτους στίχους του **Κατά Ιωάννη Εύαγγελίου**: “Αυτός ήτανε η ζωή, και ήταν η ζωή αυτή το φως για τους ανθρώπους. Το φως αυτό έλαμψε μέσα στον κόσμο το σκοτάδι, μα το σκοτάδι δεν το δέχτηκε” (1:4-5). Η πρώτη φράση που βγαίνει από το στόμα του Θεού κατά τη δημιουργία είναι “Γενηθήτω φῶς” (Γεν 1:3). Έτσι, αν το φως καθίσταται προϋπόθεση όλης της υλικής δημιουργίας και της ζωής, η πίστη στον Χριστό αποτελεί τη βασική προϋπόθεση της πνευματικής ζωής. Σ’ αυτήν την πίστη θα οδηγήσει τους αποστόλους ο φωτισμός του Αγίου Πνεύματος κατά την Πεντηκοστή και αυτή η πίστη θα αποτελέσει φως για τον κόσμο που θα καταυγάσει ολόκληρη την ανθρωπότητα και θα χωρίσει την Ιστορία σε προ και μετά Χριστόν.

M.K.

